

FI lausuntopyyntö VV

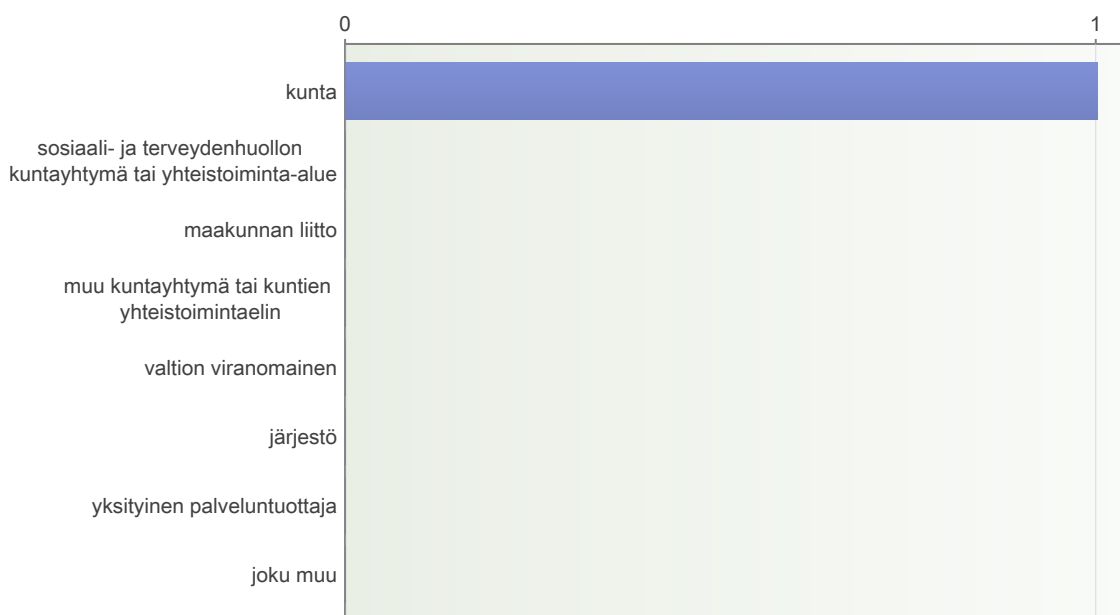
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Simon kunta	Keijo Ylitalo	vivi.marttila@simo.fi	30.3.2017	Kunnanhallitus

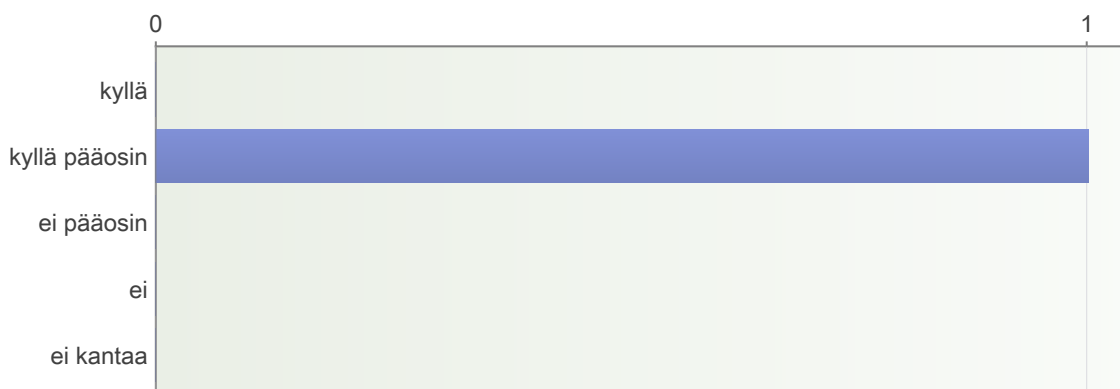
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

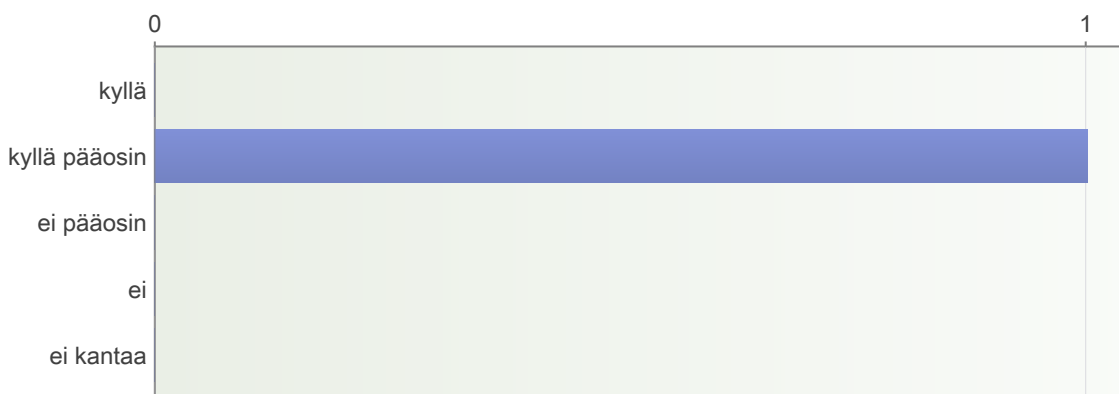
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- - Maakunnat ovat eriarvoisessa asemassa, jolloin palvelujen yhdenvertainen saatavuus ei asiakkaalle toteudu. Voi toteutua siellä, missä aidosti on palvelun tarjontaa ja valinnan mahdollisuuksia, mutta ei esim haja-asutusalueilla, Lapissa missä pitkät etäisyydet.
- Lakiesityksessä ei ole esitetty millä tavoin edistetään hyvinvoinnin ja terveyden tasa-arvoa.
- Kuntien hyte-toimintaan on turvattava riittävät resurssit.
- Sosiaalityön ja erityistason palvelut integroituvat huonosti esitettyyn malliin ja se luo haasteita sote-uudistuksen alkuperäisille yleisesti hyväksytyille tavoitteille kansalaisten yhdenvertaisten palvelujen ja integroitujen palvelukokonaisuuksien luomisen osalta.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- - Asiakas voi valita palvelun tuottajan, mutta ei voi vaikuttaa itse palvelun sisältöön.
- Palvelujen integraation kannalta on hankalaa, kun osa palveluista on valinnanvapauden ulkopuolella ja osa on valinnanvapauden piirissä.
- Osa palveluista esim. sosiaalipalveluissa jää valinnanvapauden ulkopuolelle.
- Epäselvyys liittyy paljon erilaisia palveluja tarvitsevien mahdollisuuksiin vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen sisältöihin ja palvelukokonaisuuksiin.
- Sote-palvelujen luonteesta johtuen asiakkailta ja potilailta ei aina ole riittävästi tietoa valintansa perusteeksi.
- Alueellisten tuotantoedellytysten erilaisuudet tuovat myös haasteita asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksille

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

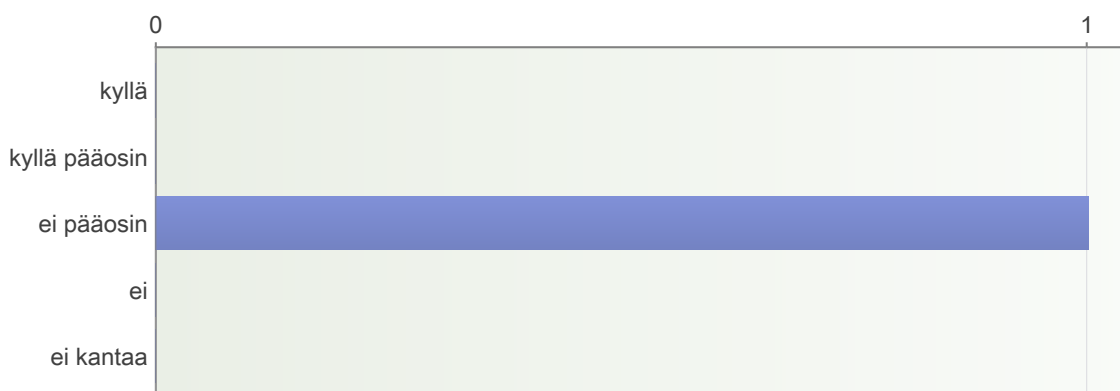
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus lisää teoriassa mahdollisuuksia hakeutua erilaisten palvelujen piiriin. Esitetty järjestelmä on kuitenkin monimutkainen erityisesti paljon erilaisia palveluja tarvitsevien näkökulmasta.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

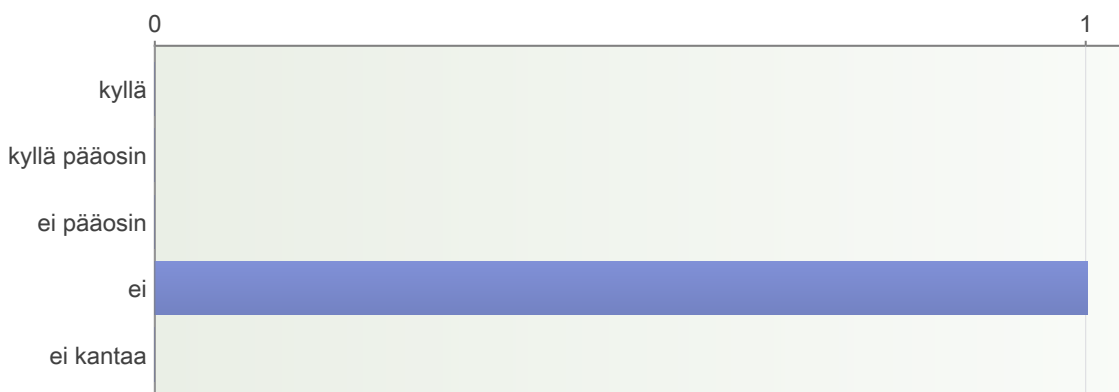
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Käytännössä vaikea toteuttaa.
- Palveluketjujen toimivuudesta ei ole takuuta ja tulee vaatimaan todella hyvää palveluohjausta.
- Lakiluonnoksen 13§ on epäselvä kokonaisuuden kannalta. Jos asiakas joutuu laitoshoitoon yli kuukaudeksi niin laitoshoidon tuottavan tahon on vastattava asiakkaan tarvitsemista palveluista. Riittääkö ko laitoshoidon tuottajalla osaaminen ja resurssit siihen (vrt 13 §) .
- Vaatii paljon käsittelijöitä maakunnassa ja sote-keskuksessa ja luukuttaa asiakasta, kun palveluja on haettava eri paikoista ja maksaja vaihtuu.
- Lisää vaatimuksia tietojärjestelmien yhteensovittamisessa, erityisesti niissä palveluissa kun potilas on ohjattava maakunnan ulkopuolelle hoitoon.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

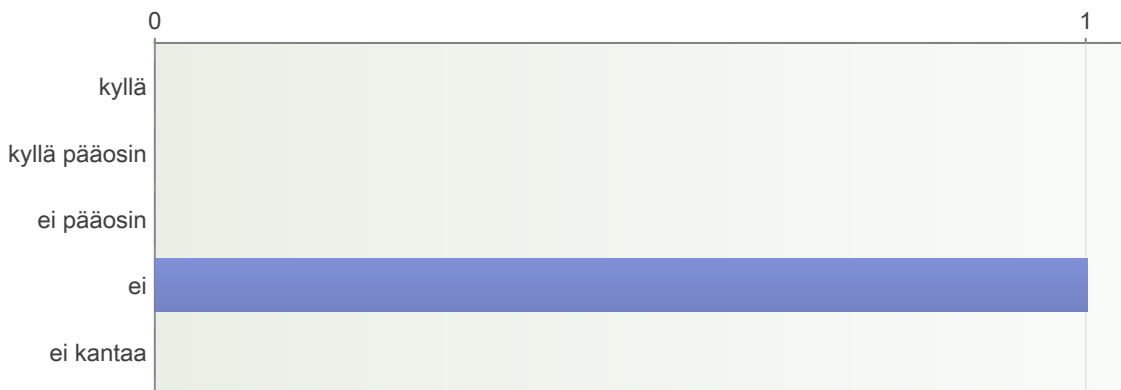
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tämän lakiluonnoksen perusteella on mahdotonta arvioida säästöjä.
- Osoptimointi on iso riski.
- Mikäli maakunta järjestäjänä ei näe asiakkaan palveluketjun kokonaisuutta, niin menokehitystä on todella vaikea arvioida.
- Asiakkaiden käyttäytymistä palvelujen valinnassa on vaikea ennustaa.
- Palkkaharmonisoinnin kustannuksia on vaikea arvioida
- Tietojärjestelmistä on arvioitu syntyvän suuret kustannukset.
- Monituottaja- malli johtaa kilpailuun osajista ja palkkakustannusten nousuun.
- Palveluntuottajan näkökulmasta pitkäkestoisten suunnitelmien tekeminen on vaikeaa.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

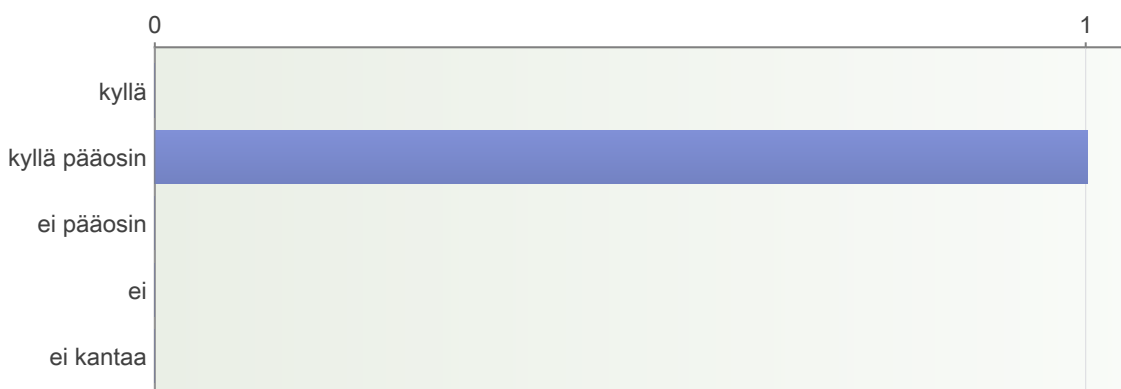
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienen kunnan näkökulmasta demokratia ei toteudu riittävällä tavalla.
- Asiakkaan näkökulmasta valinnanvapaus lisää mahdollisuuksia valita itselle sopivin palveluntuottaja
- Valinnanvapauden laajentaminen tulisi porrastaa ja toimeenpanna erilaisia kokeiluja hyödyntäen.
- Nykyistä palvelusetelijärjestelmää voitaisiin laajentaa ja lisätä sitä kautta valinnanvapautta.
- Kansanvaltaisuutta voidaan vahvistaa poistamalla tai keventämällä velvollisuutta ottaa käyttöön esitettyjä valinnanvapauden järjestämistapoja esitetystä aikataulusta ja poistamalla asiakassetelin 15 %:n minimivaatimus.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

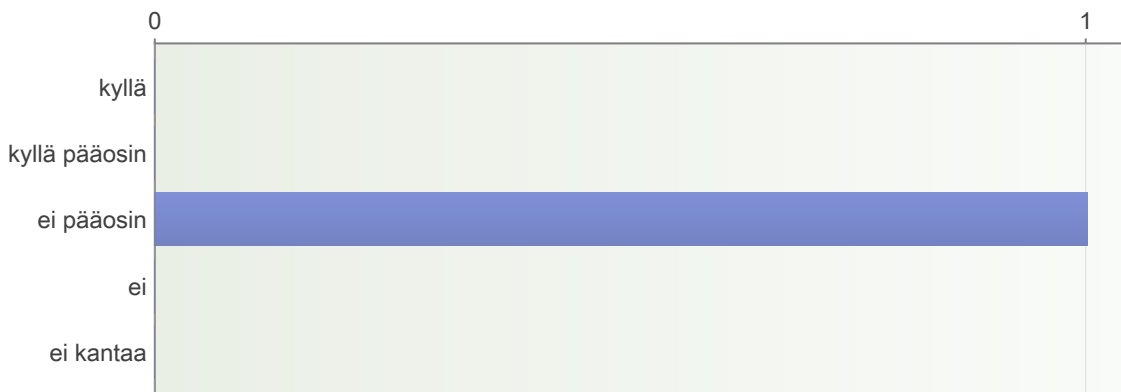
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Integraation näkökulmasta uusien toimintatapojen yhteensovittaminen on haasteellista, koska palveluja tullaan pilkkomaan tuotantoyhtiöiden ja maakunnan liikelaitoksen välillä.
- Lakiluonnos sisältää paljon säätelyä, joka ei ole omiaan lisäämään innovointia.
- Kilpailutilanne pakottaa uudistamaan toimintatapoja ja etsimään uusia ratkaisuja.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Laajennettuun perusosaan esitetään kuuluviksi asiakkaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvitsemat sosiaalihuoltolain 14 § 1 momentin mukaiset palvelut. Sosiaalipalveluja tarvitsevan asiakkaan kohdalla on vaikea arvioida, milloin sote-keskukseen hakeutuva asiakas on lyhytaikaisen ja tilapäisen avun tarpeessa ja milloin palvelun tarve on pitkäaikaista.

Sote-keskuksille annettaisiin oikeus tehdä näiden palvelujen osalta hallintopäätökset. Epäselvää on, olisiko sote-keskuksen annettava lyhytaikaisia palveluja asiakkaalle myös maakunnan liikelaitoksen tekemän palveluntarpeen arvioinnin perusteella. Palvelujen erottaminen ko. tavalla lyhytaikaisiin ja tilapäisiin ja toisaalta pidempiaikaisiin on epätarkoituksenmukaista ja voi johtaa päällekkäisiin palvelurakenteisiin ja hidastaa oikeanlaista avun saamista.

Säännös jättää maakunnalle mahdollisuuden määritellä suoran valinnan palvelujen sisältöä tarkemmin omista sopimuksistaan palveluntuottajien kanssa, ellei pykälään liittyvää asetuksenantovaltuutta käytetä. Alueellisiin markkina- ja muihin olosuhteisiin liittyvä maakuntien itsehallinnon mahdollistaminen suoran valinnan piiriin kuuluvien palvelujen määrittelemisessä on tarkoituksenmukaista. Jos asiasta säädetään asetuksella, se

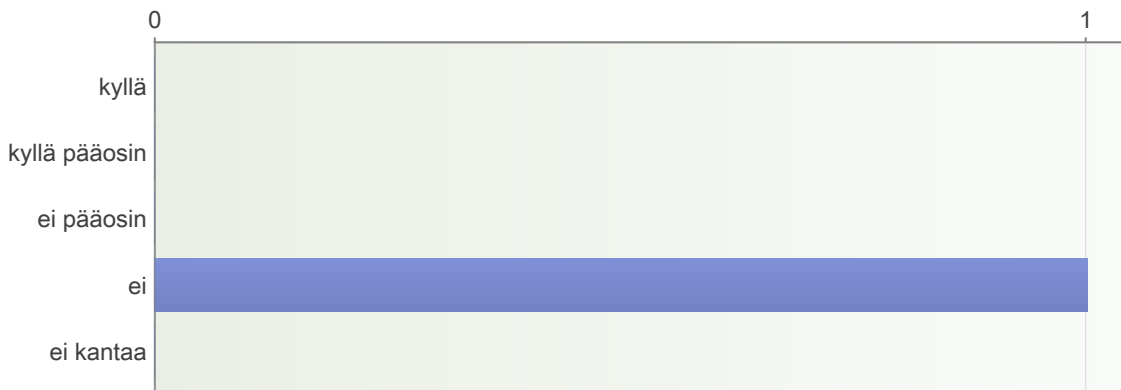
kaventaa maakunnan roolia suoran valinnan palvelujen osalta.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksestä ei ilmene, millä tavalla maakunta valvoo ja seuraa maksusetelin käyttöä ja sitä saako asiakas riittävästi tarvitsemiaan palveluja
- Maksusetelijärjestelmässä sote-järjestäjän vastuu on epäselvä, sillä maakunnalla ei ole suoria ohjaus-, eikä vaikutusmahdollisuuksia maksusetelipalvelun tuottajaan.
- Maakunta voi lakiesityksen 31 §:n mukaan asettaa palvelun laatuun, saatavuuteen ja palvelujen yhteen sovittamiseen liittyviä ehtoja suoran valinnan palvelun tuottajille, mutta ei maksusetelipalvelun tuottajille.
- Sote-keskuksella ei välttämättä ole halua osoittaa asiakkaalle maksuseteleitä kustannusten säästämiseksi.
- Vaikuttavuuden ja terveyshyödyn seuranta on maakunnalle haasteellista, jos asiakkuuden sykli on yhden vuoden mittainen ja rekisteröityneiden palveluntuottajien laatu voi vaihdella.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

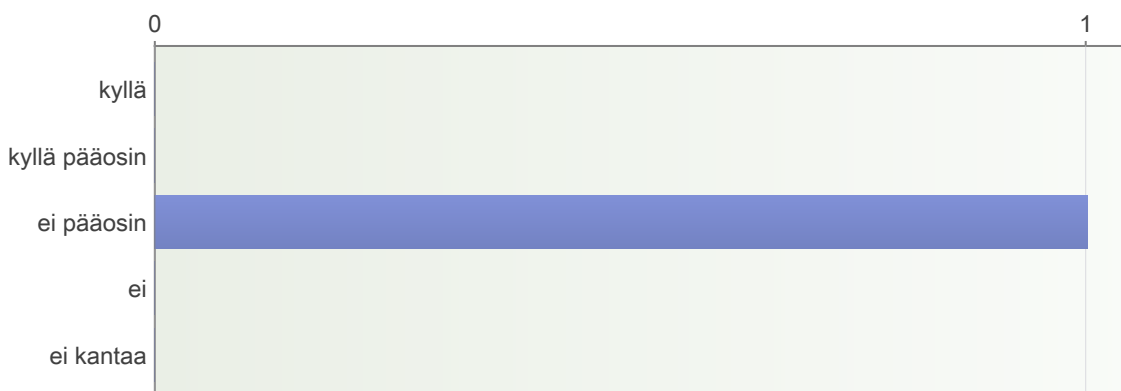
Vastaajien määrä: 1

- Maksuseteleiden antamisen velvollisuus voi vaikuttaa palveluntuottajien halukkuuteen sote-keskusten perustamiseen. Maksuseteli lisää suoran valinnan palvelun tuottajan riskiä ja sitä kautta korottaa hintaa, jolla palveluja ollaan valmiita tuottamaan.

Lakiesityksen mukaan sote-keskuksella säilyy kokonaisvastuu asiakkaan palvelukokonaisuudesta, palvelun laadusta ja vaikuttavuudesta sekä maksusetelipalvelun tuottajan tekemistä virheistä silloinkin, kun asiakas käyttää maksuseteliä. Sote-keskuksella ei kuitenkaan ole juuri mahdollisuutta puuttua asiaan, jos se esimerkiksi havaitsee maksusetelipalvelun laadussa ongelmia. Kokonaisvastuun hajauttaminen liikelaitoksen, maakunnan, suoran valinnan palvelun ja maksusetelipalvelun tuottajan välillä voi aiheuttaa viivästyksiä ja heikentää palvelujen integraatiota.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

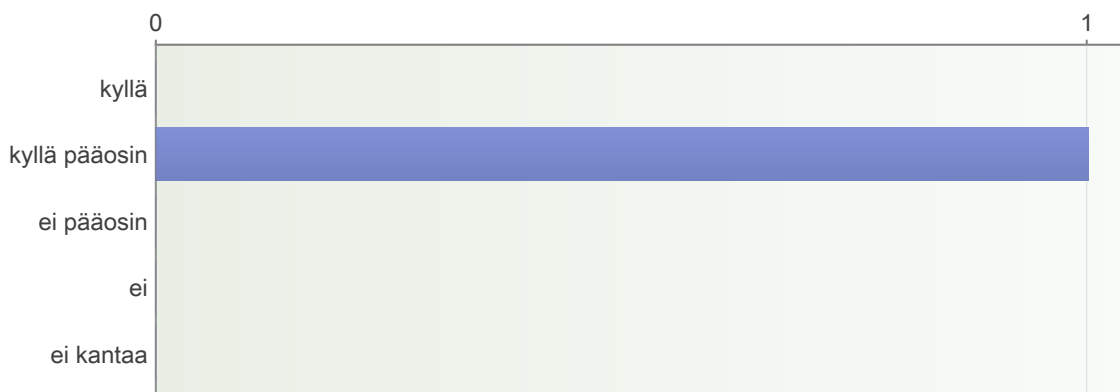
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksestä ei käy ilmi, millä tavoin sote-keskus voi valvoa asiakkaan maksusetelillä saamaa palvelua
- Maksuseteli luo asiakkaille edellytyksiä vaikuttaa palveluidensa toteutukseen. Tämä edellyttää riittävää tietoperustaa valinnan tueksi ja kykyä arvioida eri vaihtoehtoja.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

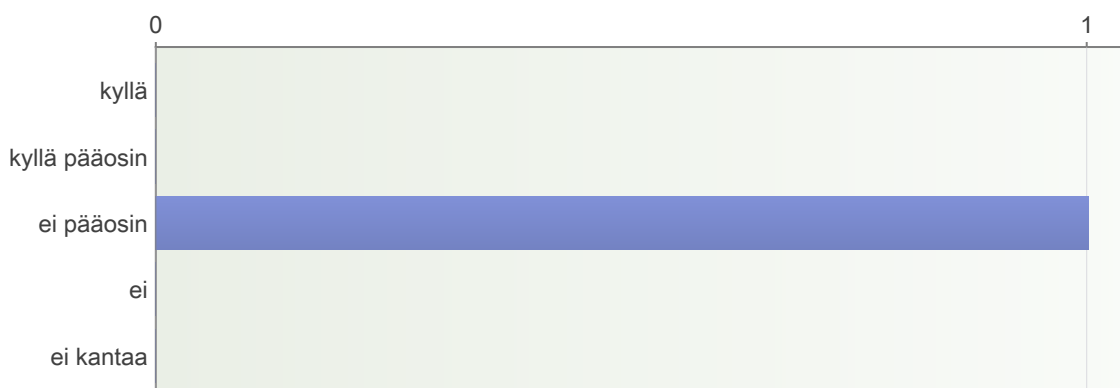
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Edellytyksenä on että palveluja on tarjolla.
- Asiakkaan valintaoikeuden rajoittamista tulee avata (18§ mom 2).

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

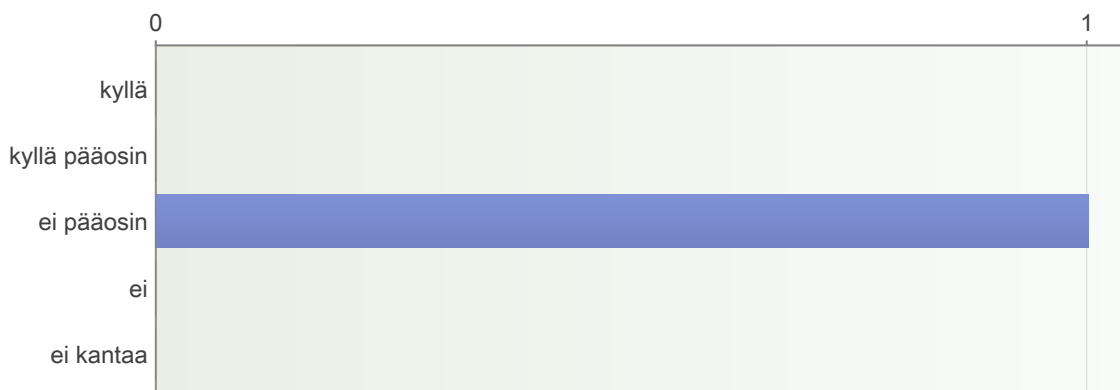
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli lisää asiakkaiden valinnanvapautta. Asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta asiakassetelillä hankittavien palvelujen määrittelyjen tulee olla selkeää. Maakunnalla tulee olla mahdollisuus asettaa hyväksymiskriteerit asiakassetelipalvelun tuottajalle, kuten kunnalla on nykyisessä palvelusetelijärjestelmässä.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestämisvastuu on maakunnalla, mutta rahankäyttövastuu puolestaan maakunnan liikelaitoksella.

Ohjausmekanismien näkökulmasta epäselvyyttä on maakunnan liikelaitoksen, maakunnan, sote-keskusten sekä erilaisilla ostopalvelusopimuksilla ja setelijärjestelyillä toimivien palveluntuottajien tosiasiallisista hankinta- ja alihankintasuhteista sekä maakunnan tosiasiallista ohjaus- ja vaikutusmahdollisuuksista.

Asiakassetelijärjestelmä johtaa sairaalatoimintojen ja joidenkin muiden erityistason palvelujen yhtiöittämiseen, jolla on vaikutusta uudistuksen tavoitteiden toteutumiseen. Kustannusten hillinnän tavoite edellyttäisi kustannustehokkaita tukipalveluketjuja.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

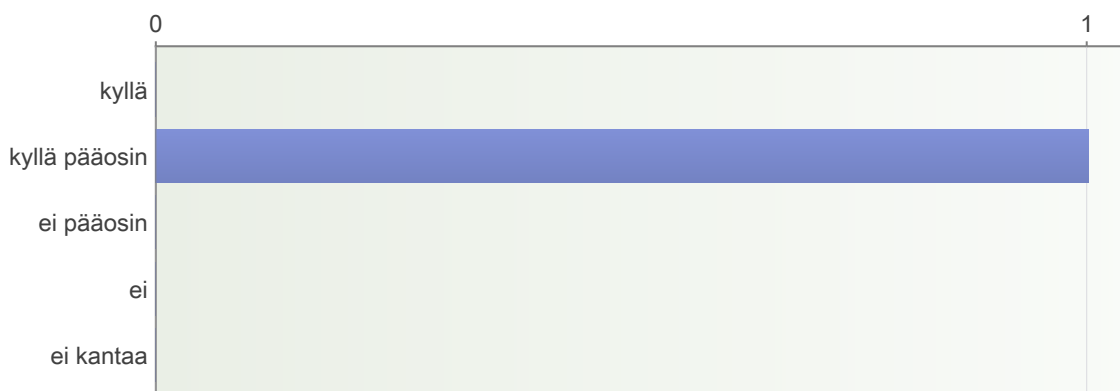
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksessä päätöksentekoa on rajoitettu.
- Ainoa rajaus on se, että palveluja ei voi asiakassetelillä hankkia maakunnan liikelaitokselta
- Tarkennettava, mitä palveluja koskevat esim. kuntoutuksen osalta

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

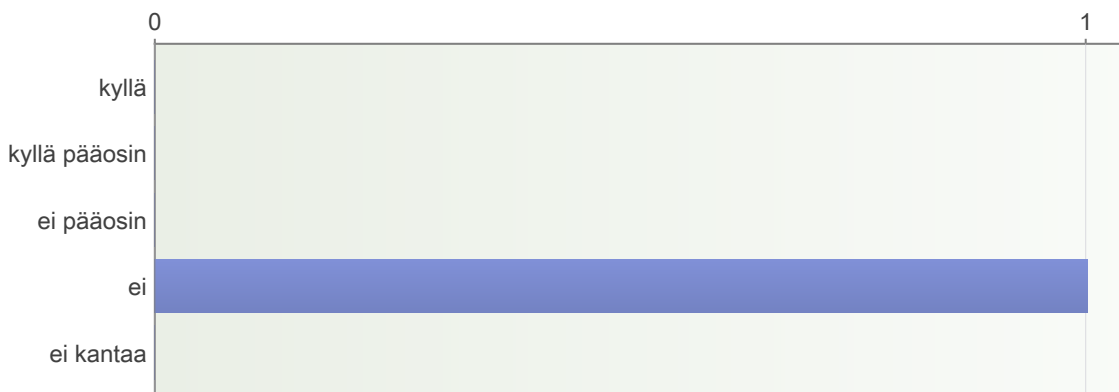
Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti antaa asiakkaalle laajat mahdollisuudet hänen tarvitsemiensa palvelujen saamiseen. Suomessa ei ole kokemusta henkilökohtaisen budjetin laajasta käytöstä. Kansainväliset kokemukset osoittavat kustannusten nousua käyttöönoton jälkeen. Tarvitaan lisää kokeiluja, jotta saadaan toimiva malli myös kustannusten hallinnan näkökulmasta. Asiakkaiden palvelujen jatkuvuus on turvattava järjestelmän siirtymävaiheessa ja myös tämän vuoksi tarvitaan riittäviä käyttöönoton porrastuksia ja kokeiluja.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

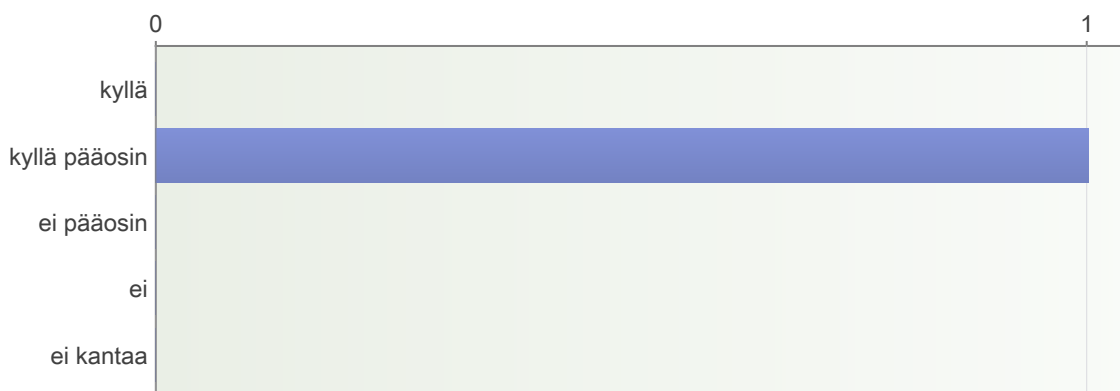
Vastaajien määrä: 1

- Jatkovalmistelu edellyttää arviointia myös kustannusvaikutusten osalta. Kun tehtävään nimetty henkilö ei voisi olla palvelus- ja toimeksiantosuhteessa palvelun järjestäjään eikä tuottajaan, tukea tarjoavan henkilöiden saatavuus voi osoittautua ongelmalliseksi. Perusteluissa esitetty arvio siitä, että tuettu päätöksenteko voitaisiin toteuttaa vapaaehtoisvoimin ja maakuntien välisenä ns. vaihtotyönä, on epärealistinen. Kyseessä on ammatillista osaamista edellyttävä tehtävä, josta muodostuu väistämättä kustannuksia.

Päätöksenteossa tukeminen on tarkoitus ulottaa tilanteisiin, joissa asiakkaalla tai potilaalla on vaikeuksia ymmärtää käytettävissä olevia toiminta- ja päätösvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia. Esityksessä ei ole millään tavoin arvioitu henkilömäärää, jota tuettu päätöksenteko voisi koskea. Ainakin uuden valinnanvapauslainsäädännön voimaan tullessa tuen tarpeen voidaan arvioida olevan suurta.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

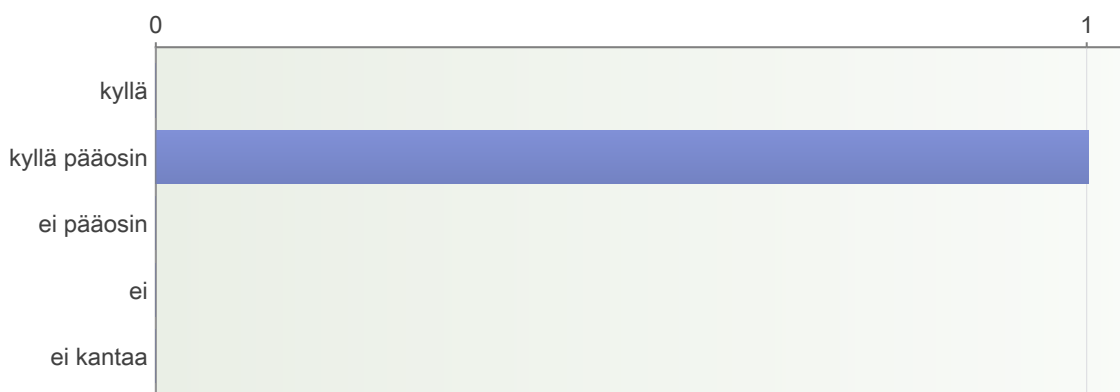
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyt edellyttävät sopimusosaamista ja riittävää asiantuntijaresurssia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

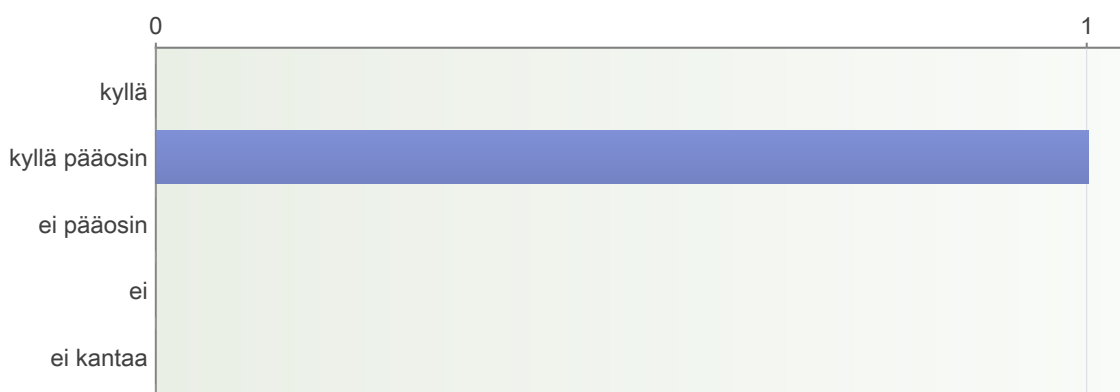
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palveluntuottajat eivät tee sopimusta suoran valinnan tuottajan eivätkä maakunnan kanssa. Tämän vuoksi niiden ohjaaminen on huomattavan vaikeaa. Lainsäädännössä tulisi olla mekanismi, jolla maakunta tai suoran valinnan tuottaja voisi puuttua henkilökohtaisen budjetin tai maksusetelipalvelun tuottajan toimintaan suoraan, jos se havaitsee toiminnassa laadullisia tai muita puutteita.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

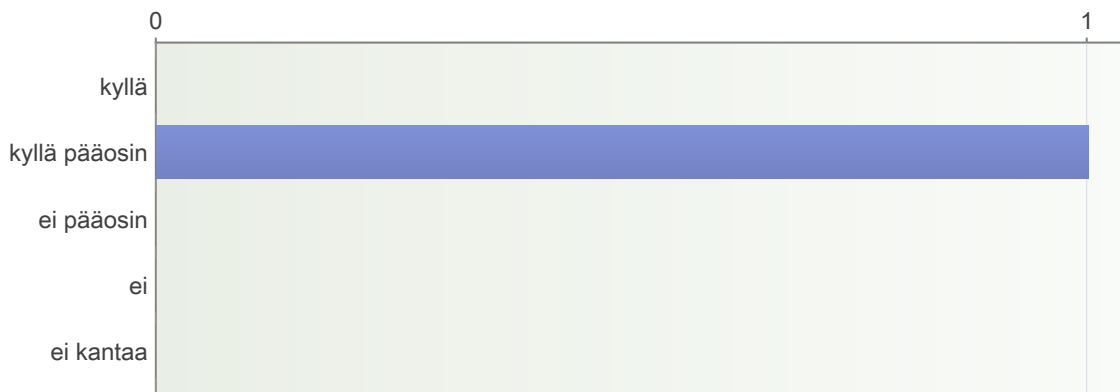
- Maakunnan mahdollisuus asettaa tuottajille asukkaiden palvelun tarpeesta johtuvia ehtoja ja tarvittaessa muuttaa niitä on kannatettava. Palveluntuottajille annettavat velvoitteet raportoida tietoja, joiden perusteella asiakkaat voivat käyttää valinnanvapauttaan ja tehdä valintoja, ovat tarpeellisia.

Palvelun tuottajan velvoitteet voivat kuitenkin luoda kynnyksen palveluntuottajaksi ilmoittautumiselle, varsinkin pienten tuottajien osalta. Tuottajien velvoitteet karsivat jo toimivia yrityksiä ja nostavat pienten yritysten kynnystä markkinoille tuloon. Kyse on erityisesti tietojärjestelmiin liittyvistä vaatimuksista sekä raportointivelvoitteista.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

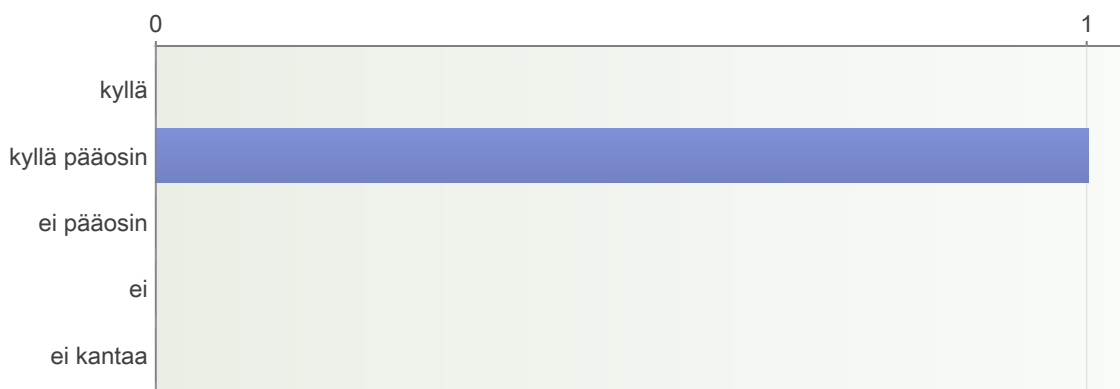
- Kiinteä tarveperusteinen maksu tuottajalle on periaatteessa hyvä määräytymisperuste, mutta jos tarvekertoimet ovat puutteellisia, tämä voi käytännössä kannustaa tuottajaa ohjaamaan suuria kustannuksia tai niiden riskiä aiheuttavia asiakkaita liikelaitoksen tai toisen suoran palvelun tuottajan hoidettavaksi. Määräytymisperuste voi myös kannustaa kohdennettuun asiakashankintaan. Suun terveydenhuollossa kapitaatiokertoimet eivät ole toimivia.

On myönteistä, että maakunnille ehdotetaan jätettäväksi harkintavaltaa kapitaatorahoituksen tason määrittelyssä ja osin myös oikeus poiketa kansallisista kertoimista.

Lisäksi on huomattava, että nykyisen valtionosuusjärjestelmän tarvekertoimet on laadittu koko sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten vakiointia varten. Ne eivät siten ole parhaimmat mahdolliset perustason sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kustannuskorvausten kertoimiksi.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

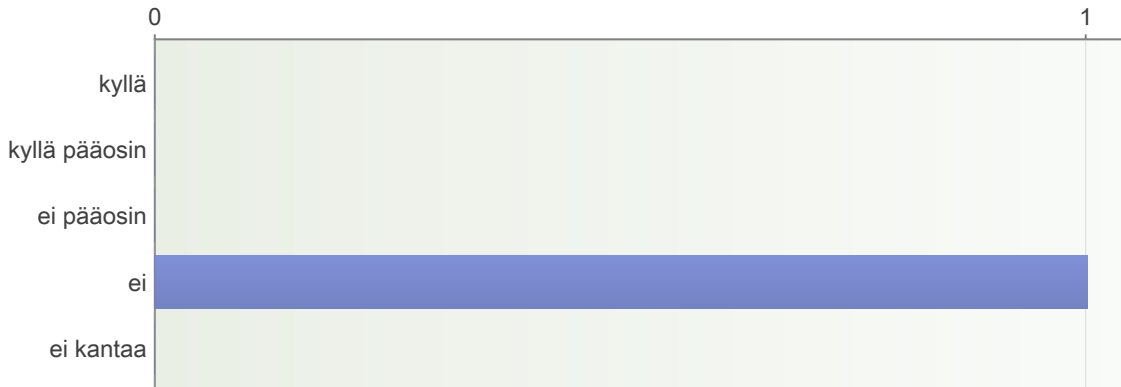
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan 56 § mukainen mahdollisuus sopia muista korvauksista palvelun tuottajan kanssa voi edesauttaa asukkaiden alueellista yhdenvertaisuutta sekä kaventaa alueellisia hyvinvointi- ja terveyseroja.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toimeenpanolle on varattava pidempi siirtymäaika. Markkinoiden avautuminen suoran valinnan sote-keskuksille ja suunhoidon yksiköille sekä asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto yhtäaikaaisesti 1.2.2019 muodostavat erittäin suuren riskin palvelujen jatkuvuudelle.

Lakiluonnoksessa säädetään 1. ja 2. vaiheessa tapahtuvasta vaiheistuksesta, mutta tosiasiasa lain voimaantulossa ei ole lainkaan vaiheistusta. Lain siirtymäsäännökset ja niiden perustelut ovat ristiriitaisia. Kahden vuoden siirtymäaika 31.12.2020 saakka maakunnan yhtiöiden perustamisessa ei ole aito siirtymäaika, jos yksityiset sote-keskukset ja suun hoidon yksiköt ovat aloittaneet toimintansa 1.1.2019.

Valinnanvapausmallin käyttöönotto asteittain ja samanaikaisesti koko maassa niin yksityisen kuin julkisomisteisen tuotannon osalta olisi riskittämpi vaihtoehto.

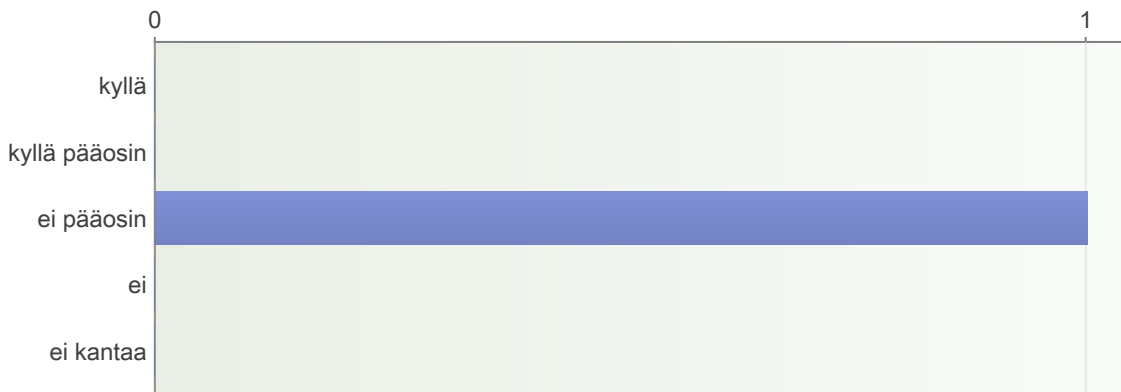
Tietojärjestelmämuutosten hallittu toimeenpano edellyttää selkeää vastuunjakoja sekä riittävää aikataulua. Laajojen tietojärjestelmämuutosten toimeenpano ja käyttöönotot edellyttävät kokemusten perusteella n. 3-5 vuoden siirtymäaikaa.

Esitetty aikataulu uudistuksen käyttöönotolle ei ole realistinen.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

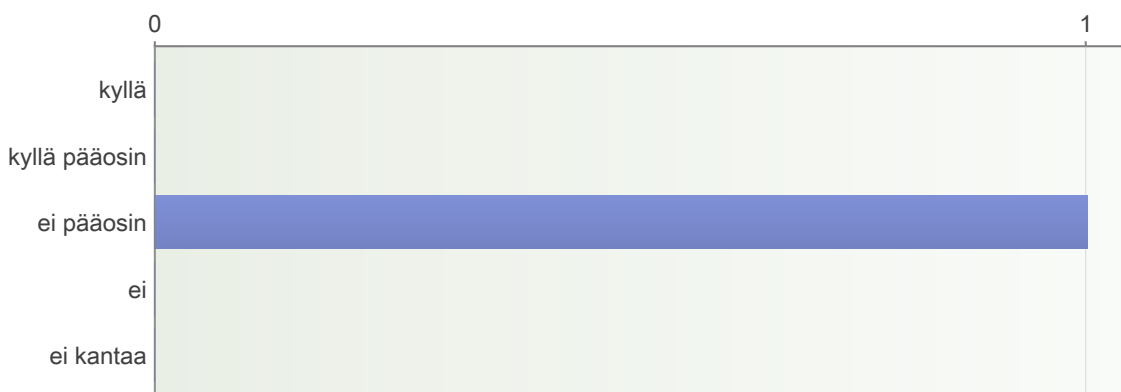
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikea toteuttaa, koska mm. yhteiset tietojärjestelmät puuttuvat
- Esitys sisältää useita ennakoimattomia toimenpiteitä ja veloitteita.
- Valinnanvapauslainsäädäntö kaventaa maakunnan mahdollisuuksia käyttää järjestämisvastuuseen liittyvää valtaa ja toteuttaa järjestämisvastuutaan.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

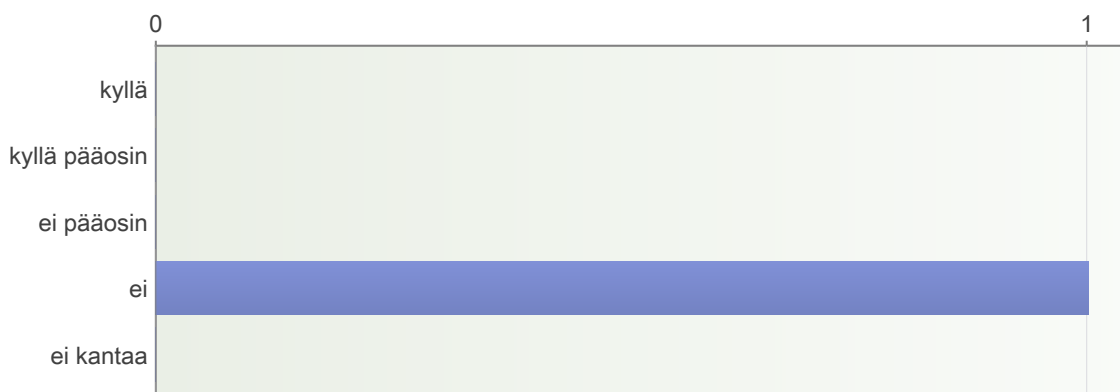
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laki avaa ehdotuksen mukaan nopealla aikataululla n. 8 miljardin euron markkinat. Palveluntuottajille asetettavista ehdoista ja tuottajakorvauksista riippuu, miten markkinat lopulta muotoutuvat. Todennäköistä on, että terveydenhuollon markkinat syntyvät suuriin väestökeskittymiin ja maasedun palvelut heikentyvät. Riskinä on sote-palvelujen markkinoiden keskittyminen yrityskauppojen myötä. Tuottajille asetettavat vaatimukset voivat karsia erityisesti suoran valinnan palvelujen tuottajista pois pienet yritykset.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys ei takaa edellytyksiä pienille toimijoille. Todennäköistä on, että mittakaavaetujen ja fuusioiden myötä nämä markkinat keskittyvät tulevaisuudessa suuremmille tuottajaorganisaatioille.

Eryteisesti pienille tuottajille markkinoille tulon kynnyksiä ovat tietojärjestelmäpalveluihin liittyminen sekä moninaiset raportointivelvoitteet varsinkin, jos tuottajat eivät voi hyödyntää maakunnan tarjoamia yhteisiä tietojärjestelmiä.

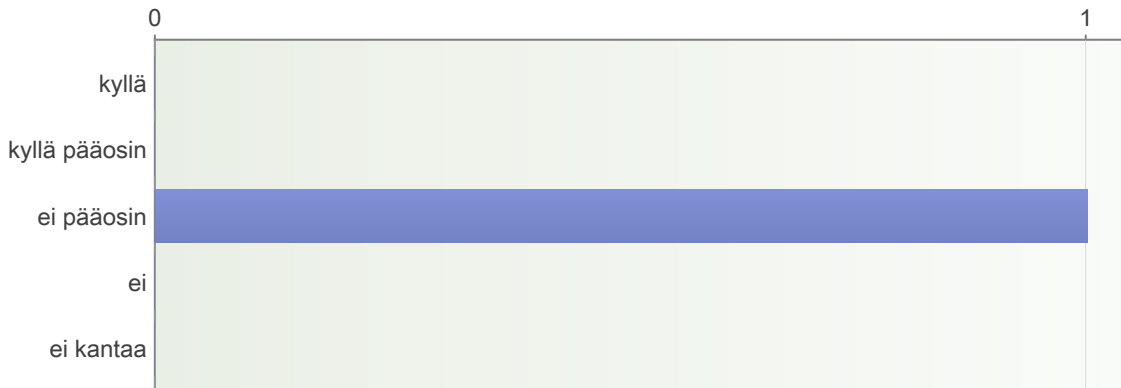
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Markkinointi voi vaikuttaa ihmisten valintoihin ja palvelujen käyttöön
- Valinnanvapaus voi lisätä ihmisen halua hoitaa itseään ja sitä kautta terveys ja hyvinvointi voi lisääntyä
- Valinnanvapaussuunnitelmat hämmentävät tällä hetkellä osaa ihmisistä

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Satunnaisesti hammashoitoa tarvitsevan perusterveen ihmisen osalta toimii.
- Suun terveys vaikuttaa kokonaisvaltaisesti ihmisen terveyteen, nyt eriytetään liikaa.
- Rajaus suoran valinnan palveluihin koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon osalta on erikoinen, pirstaloit asiakkaan hoitoa ja suun terveydenhuollon yksiköitä epätarkoituksenmukaisesti pieniksi.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -Esityksestä ei käy ilmi millä tavoin perusterveydenhuoltoa todella vahvistetaan tai mikä on saavutettava kansanterveydellinen hyöty tai miten tuetaan sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota mukaan lukien erikoissairaanhoido.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuu siirtyy maakunnan hoidettavaksi. Talvelujen yhdenvertaisuuteen ja saatavuuteen liittyy pienillä paikkakunnilla huomattavaa epävarmuutta.

Sosiaali- ja terveystalvelujen työpaikkojen säilyminen pienten kuntien ja sairaanhoitopiirien alueella huolestuttaa.

Valinnanvapauslainsäädäntö edellyttää maakunnalta talvelujen yhtiöittämiä.

Monimutkainen valinnanvapauden järjestelmä yhdistettynä aikatauluhaasteisiin syö järjestämisen keskittämisellä tavoiteltavia hyötyjä sekä toiminnan että talouden osalta.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.